

**Český svaz
ochránců přírody**

Výroční zpráva 2015

Obsah

Kdo jsme	1
Členové, základní organizace a jejich aktivity	2
Vedení ČSOP	6
Ochrana biodiverzity	10
Živá zahrada	14
Oživení starých odrůd	15
Pozemkové spolky	16
Veřejná sbírka Místo pro přírodu	22
Národní síť záchranných stanic	24
Veřejná sbírka Zvíře v nouzi	29
Ekologická výchova	30
Ekocentra ČSOP	31
Práce s dětmi a mládeží	34
Zlatý list	35
Ekologická olympiáda	36
NET4GAS Blíž přírodě	37
Uklidíme svět!	39
Setkání s přírodou	40
Naše mokřady	41
Spolková činnost	42
Setkání členů a přátel ČSOP	43
Krása našeho domova	43
Zelená karta ČSOP	44
Poděkování	50
Hospodaření ČSOP v roce 2015	54
Rozvaha k 31. 12. 2015	55
Výkaz zisku a ztráty ke dni 31. 12. 2015	57
Výrok auditora	59
Summary, Zusammenfassung	60

Kdo jsme

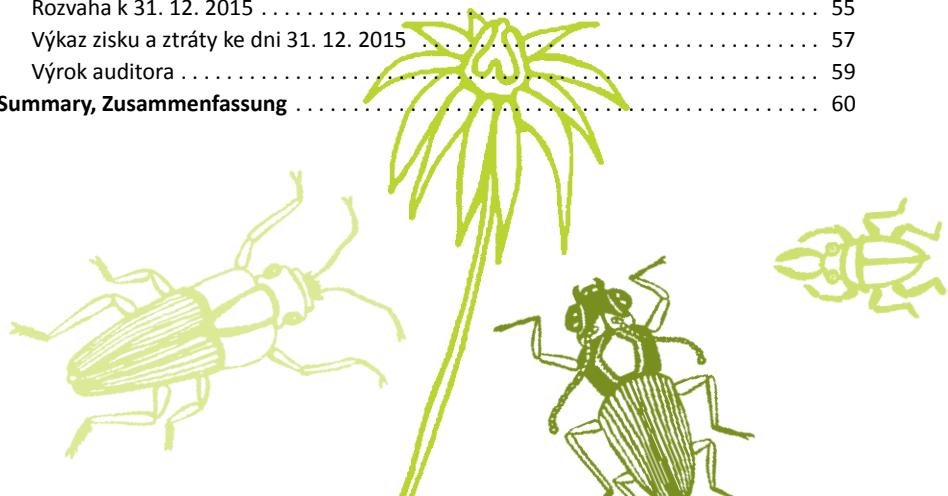
Český svaz ochránců přírody (ČSOP) je spolek, jehož členy spojuje aktivní zájem o přírodu a životní prostředí. Naším posláním je ochrana a obnova přírody a krajiny, ekologická výchova a podpora trvale udržitelného života. Vznikli jsme v roce 1979, v roce, o kterém pojednává tato výroční zpráva, jsme tedy oslavili 36. narozeniny.

Naše činnost je velmi rozmanitá a většina z ní se odehrává v terénu. Pečujeme o přírodně zajímavá území, provádíme přírodovědné průzkumy a mapování, prostřednictvím řady projektů se snažíme o zachování druhového bohatství živočichů a rostlin nejen na území České republiky. Nedílnou součástí našich aktivit je práce s dětmi a mládeží. Vzděláváme ale i dospělou veřejnost. V záchranných stanicích pečujeme o zraněné a jinak handicapované živočichy a snažíme se je vrátit do přírody. Účinně chráníme přírodu tím, že se aktivně účastníme rozhodování ve správních řízeních. Podílíme se i na ochraně kulturních památek a vyvíjíme celou řadu dalších aktivit. Nemalé finanční prostředky, které na uvedené činnosti seženeme, poskytujeme i jiným neziskovým organizacím.

Od většiny obdobně zaměřených organizací se odlišujeme tím, že těžištěm naší činnosti je práce dobrovolníků sdružených v několika stovkách základních organizací, které mají vlastní právní osobnost.

ČSOP je členem IUCN (Světového svazu ochrany přírody) a Českého národního komitétu UNEP (Programu OSN pro životní prostředí).

Tato výroční zpráva popisuje pouze aktivity, které ČSOP v roce 2015 koordinoval celorepublikově. Nezahrnuje informace o pestré činnosti našich základních organizací a dalších organizačních složek ani činnosti regionálního či místního významu.

Členové, základní organizace a jejich aktivity

Mezi našimi členy jsou profesionální ochránci přírody, badatelé, zkušení dobrovolníci, ale především nadšenci, kteří prostě mají rádi přírodu.

V roce 2015 se řádně zaregistrovalo 325 základních organizací (ZO) s celkem 6417 členy, z toho bylo 10 organizací nových. V oddílech Mladých ochránců přírody (MOP) bylo sdruženo 1341 členů. Členů mimo ZO, přihlášených přímo u ústředí ČSOP, bylo celkem 476, z toho 29 nových. Český svaz ochránců přírody tedy v roce 2015 registroval celkem 6 893 členů ČSOP. V rámci kolektivního členství se při ČSOP registrovalo dalších 6 spřátelených organizací.

Základní organizace ČSOP jsou po celém území ČR rovnoměrně rozmístěné, v Čechách jich je 214, na Moravě a Slezsku 111. Nejvíce – 51 jich je ve Středočeském kraji, nejméně – 8 v kraji Karlovarském.

Rozmanitou činnost základních organizací ČSOP ilustruje následující tabulka. Jsou v ní naše nejčastější aktivity a počty základních organizací, které se jimi v roce 2015 zabývaly.

Péče o krajinu a památky

Údržba maloplošných chráněných území	144
Údržba ekologicky významných nechráněných území	135
Zřizování a údržba územních systémů ekologické stability	45
Údržba zeleně	147
Péče o kulturní památky	37
Okrašlovací činnost	79

Druhová ochrana

Programy ochrany biodiverzity	125
Provádění přírodovědných průzkumů	120
Péče o handicapované živočichy	46
Záchranné chovy	12
Záchranné transfery	1

Ochrana životního prostředí

Ochrana vod	96
Ochrana ovzduší	29
Problematika těžby nerostů a hornin	24
Problematika odpadů	47
Lesní hospodaření	53
Problematika dopravy	53

Zemědělství	66
Energetické úspory	29
Účast v EIA	13
Účast ve správních řízeních	79

Ekologická výchova

Systematická práce s kolektivem dětí a mládeže	73
Pořádání táborových pobytů v přírodě	76
Působení na neorganizované děti a mládež	157
Systematická práce s dětmi členů ZO	76
Pořádání kurzů, školení, seminářů v oblasti EVVO	75
Pořádání veřejně přístupných akcí a kampaní	198
Den Země	138
Uklidíme svět!	121
Provoz ekocentra, poradenského centra, infocentra	82
Provoz naučné stezky	104
Vydávání periodik	21
Vydávání ostatních tiskovin	87

Ochrana společenských zvířat

Provoz útulku pro společenská zvířata	12
---------------------------------------	----

Zpracováno dle údajů poskytovaných základními organizacemi.

Vedení ČSOP

Ve dnech 21. a 22. listopadu 2015 se uskutečnil v Brně IX. Sněm ČSOP. Sněm ČSOP je náš nejvyšší orgán. Je svoláván jednou za 3 roky. Sněm přijal řadu strategických rozhodnutí, ale také na další období zvolil nové vedení ČSOP. V roce 2015 pracovaly ústřední orgány ČSOP v tomto složení:

Předseda ČSOP

Libor Ambrozek (ZO ČSOP Kyjov)

Výkonný místopředseda ČSOP

Karel Kříž (ZO ČSOP Vlašim)

Ústřední výkonná rada ČSOP

Ivan Bartoš (ZO ČSOP Studénka) – do listopadu

Josef Cach (ZO ČSOP – Záchraná stanice a ekocentrum „Pasíčka“) – od listopadu

Jan Eichler (ZO ČSOP Tilia) – do listopadu

Yvonna Gaillyová (ZO ČSOP Veronica)

Daniel Horáček (ZO ČSOP při Správě CHKO Jizerské hory)

Jakub Hromas (ZO ČSOP Šumava)

Václav Izák (ZO ČSOP Pozemkový spolek Hády)

Jiří Janál (ZO ČSOP Via Hulín) – od listopadu

Luděk Kostelník (ZO ČSOP Odry)

Karel Kredba (ZO ČSOP Valašské Meziříčí)

Jiří Kučera (ZO ČSOP Hostivice)

Jitka Loubová (ZO ČSOP Botič – Rokytka)

Václav Lupínek (ZO ČSOP ALTER MELES)

Petr Orel (ZO ČSOP Nový Jičín)

Petr Pelikán (ZO ČSOP Spálené Poříčí) – od listopadu

Milan Petr (ZO ČSOP Zásmuky)

Ivana Pirná (ZO ČSOP Vodolensis) – do listopadu

Jaroslav Podhorný (ZO ČSOP Hořepník) – od listopadu

Jiří Rous (ZO ČSOP Teplice – Fergunna)

Jitka Říhová (ZO ČSOP Bílé Karpaty) – od listopadu

Václav Somol (ZO ČSOP Silvatica) – do listopadu

Petra Steidlová (ZO ČSOP Morava) – od listopadu

Daniel Šatra (ZO ČSOP Kulíšek)

Martin Šilhán (ZO ČSOP Kulíšek) – od listopadu

Libor Tandler (ZO ČSOP Oriolus)

Lukáš Tůma (ZO ČSOP Střední Brdy) – od listopadu

Jiří Vašíček (ZO ČSOP Narcis) – do listopadu

Vlastislav Vlačíha (ZO ČSOP Launensia) – od listopadu

Václav Záruba (ZO ČSOP Orlice)

Eva Zatloukalová (ZO ČSOP Bělozářka) – do listopadu
Jozef Zetěk (ZO ČSOP Kněžice)
David Zítek (ZO ČSOP Dům ochránců přírody v Praze) – do listopadu

Ústřední kontrolní a revizní komise

Josef Cach (ZO ČSOP – Záchraná stanice a ekocentrum „Pasíčka“) – do listopadu
Marie Cachová (ZO ČSOP – Záchraná stanice a ekocentrum „Pasíčka“) – od listopadu
Marek Lempochner (ZO ČSOP Vlašim) – od listopadu
Karel Ferschmann (ZO ČSOP Radnice)
Radko Samek (ZO ČSOP 09/09) – do listopadu

Předsedové odborných komisí

Komise ochrany přírody **Václav Somol** – do listopadu, **Jakub Hromas** – od listopadu
 Komise pro práci se členy **Ivana Pirná** – do listopadu, následně byla komise zrušena
 Komise ekologické výchovy **Jozef Zetěk**
 Komise zahraničních vztahů **Václav Izák**

Předsednictvo ÚVR ČSOP

Sedmičlenné předsednictvo je vždy tvořené předsedou ČSOP, výkonným místopředsedou ČSOP a dále pak členy, kteří byli zvoleni z řad členů ÚVR ČSOP:
Yvonna Gaillyová, **Jakub Hromas** – od listopadu, **Václav Izák**, **Jiří Kučera**, **Petr Pelikán** – od listopadu, **Jiří Rous** – do listopadu a **Václav Somol** – do listopadu.

Kancelář ČSOP

Ústřední výkonná rada si pro profesionální zajištění základních činností ČSOP zřizuje svou Kancelář. Ta v roce 2015 pracovala v následujícím složení:

Kateřina Adámková – koordinátorka Národního programu Ochrana biodiverzity
Stanislava Bartošová – administrace programu pozemkových spolků, koordinace zahraničních vztahů.
Zuzana Jirková – administrativní zajištění kanceláře, projekt Zelená karta – od září
Kateřina Landová – koordinátorka obou veřejných sbírek, práce s dárci a koordinátorka programu Živá zahrada
Martin Lípa – koordinátor projektu Oživení starých odrůd
Lucie Matulová – koordinátorka programu Blíž přírodě, práce s dárci a koordinace kampaně Setkání s přírodou – do listopadu
Jana Michálková – registrace základních organizací a práce se členskou základnou – od září
Petra Milerová – sekretářka – do dubna, následně koordinátorka projektů EHP fondů a vedoucí knihovny
Jan Moravec – zástupce ředitele Kanceláře pro odborné programy, koordinace programu pozemkových spolků a kampaně Místo pro přírodu, šéfredaktor časopisu Krása našeho domova
Iva Peklová – koordinátorka kampaně Uklidme svět a projektu Naše mokřady – do září
Jindřich Sedláček – koordinátor Národního programu Ochrana biodiverzity a Naše mokřady – od října
Simona Součková – administrativní zajištění chodu Kanceláře, prodeje – od dubna
Petr Stýblo – ředitel Kanceláře, koordinace programu Živá zahrada, servis pro ÚVR
Zdeňka Nezmeškalová – koordinátorka programu Národní síť záchraných stanic
Eva Vadászová – registrace základních organizací a práce se členskou základnou, registrace Ekocenter, program Zelená karta – do srpna

Čestná rada ČSOP

Čestná rada ČSOP pomáhá rozvíjet, propagovat a prosazovat činnost a zájmy ČSOP. Má toto složení:

Prof. RNDr. Bedřich Moldan, CSc. (předseda), **Doc. RNDr. Karel Hudec, DrSc.**,
Prof. Ing. Jan Jeník, CSc., **Prof. RNDr. Pavel Kindlmann, DrSc.**, **Čestmír Klos**,
RNDr. Jiří Kulich, **RNDr. Jan Květ, CSc.**, **RNDr. Ladislav Miko, Ph.D.**, **JUDr. Svatomír Mičoch**,
Ing. Jiří Oliva, **RNDr. František Pelc**, **Ing. Pavel Pešout**, **Bc. Stanislav Rampas**,
RNDr. Jitka Seitlová, **PhDr. Vladimír Špidla**, **Ing. Jaroslav Ungerman, CSc.**,
Ing. František Urban.

Ochrana biodiverzity

Zachování a obnova druhové rozmanitosti, péče o cenné biotopy či podpora ohrožených druhů rostlin a živočichů patří mezi základní poslání našeho svazu. Z velké části tyto aktivity zastřešuje Národní program Ochrana biodiverzity.

V roce 2015 bylo v tomto programu realizováno tradiční otevřené výběrové řízení na podporu projektů v ochraně biodiverzity, kterého se mohly zúčastnit i organizace mimo ČSOP. Výběrové řízení bylo vyhlášeno v únoru 2015. Bylo přihlášeno celkem 227 projektů od 98 organizačních článků ČSOP nebo dalších nevládních organizací. Projekty posoudila a zhodnotila Komise ochrany přírody ČSOP společně s odbornými garanty jmenovanými pro jednotlivé programy.

Žadatelé o podporu přihlašovali své projekty do následujících 7 oborů činností:

- Mapování výskytu určitého druhu a skupin druhů, zejména kriticky a silně ohrožených
- Monitoring / podrobné mapování určité lokality
- Praktická opatření k zachování / obnově biotopů jednotlivých druhů či skupin
- Praktická opatření vedoucí k podpoře jednotlivých druhů či skupin živočichů
- Příprava sadbového materiálu a výsadby a péče o ohrožené druhy dřevin, včetně krajových odrůd ovocných dřevin, tvorba regionálních lučních směsí
- Seznamování veřejnosti s druhovou rozmanitostí a s možnostmi její ochrany a podpory
- Neadresná propagace ochrany druhu, skupiny druhů či biotopu pomocí informování široké veřejnosti o ohrožení a o možnostech aktivní ochrany

Podpořené projekty byly zaměřeny například na mapování výskytu orchidejí, vážek, vzácnějších druhů ptáků, obojživelníků nebo starých krajových odrůd ovocných dřevin. Kromě mapování, které přináší cenné informace pro ochranu přírody, byly realizovány rozmanité podpůrné činnosti určené pro vybrané druhy organismů. Byly tak například čistěny,

opravovány a nově instalovány hnízdní podložky a budky pro dravé či zpěvné ptáky, čápy či netopýry. V období tahu obojživelníků se podařilo zabezpečit desítky úseků silnic a přenést přes ně desetitisíce jedinců. Dále například vzniklo několik nových tůní, pro plazy byla budována líhniště atd. Důležitou součástí programu je také osvětová a propagační činnost. V rámci ní proběhly desítky exkurzí pro veřejnost na přírodně cenné lokality a vznikla řada nových publikací. ČSOP v rámci tohoto programu rozdělil téměř 3,6 mil. Kč na realizaci 192 projektů, do kterých se zapojilo 88 organizací, z nichž 26 bylo mimo ČSOP.

Realizaci programu Ochrana biodiverzity podpořily Ministerstvo životního prostředí a Lesy České republiky, s. p., generální partner programu.

činnost	počet projektů	podpora Kč
Mapování výskytu určitého druhu a skupin druhů, zejména kriticky a silně ohrožených	57	895 714 Kč
Monitoring / podrobné mapování určité lokality	22	484 632 Kč
Praktická opatření k zachování / obnově biotopů jednotlivých druhů či skupin	36	713 450 Kč
Praktická opatření vedoucí k podpoře jednotlivých druhů či skupin živočichů	36	518 273 Kč
Příprava sadbového materiálu a výsadby a péče o ohrožené druhy dřevin, včetně krajových odrůd ovocných dřevin, tvorba regionálních lučních směsí	12	224 603 Kč
Seznamování veřejnosti s druhovou rozmanitostí a s možnostmi její ochrany a podpory	9	107 520 Kč
Neadresná propagace ochrany druhu, skupiny druhů či biotopu pomocí informování široké veřejnosti o ohrožení a o možnostech aktivní ochrany	17	622 426 Kč
Garantské koordinační projekty	3	229 770 Kč
Celkem projektů	192	3 695 000 Kč

Hodnocení projektů a odborné zázemí programu Ochrana biodiverzity zajišťovali garanti jednotlivých oborů:

obor

motýli
vážky
čmeláci, včely
lesní hmyz
brouci
raci a vodní ekosystémy
ryby a kruhoústí
obojživelníci a mokřadní ekosystémy
plazi
ptáci zemědělské krajiny
dravci a sovy
ledňáček a skorec
čápi a ostatní brodiví
zpěvní ptáci, budky, doupné stromy
netopýři
velké šelmy
lesní byliny
ohrožené a chráněné nelesní byliny
invazní druhy rostlin
ohrožené druhy dřevin
krajové odrůdy ovocných dřevin
houby
biodiverzita okolí lidských sídel
management lokalit soustavy Natura 2000

odborný garant

Alois Pavlíčko
Martin Waldhauser
Miroslav Pavelka
Ivan Horčíčko
Václav Křivan
Miloš Holzer
Lubomír Hanel
Jaromír Maštera
Blanka Mikátová
Daniel Křenek
Petr Orel
Pavel Čech
Stanislav Chvapil
Jaroslav Koleček
Mojmír Vlašín
Barbora Krchňáková Telnarová
Václav Somol
Petr Karlík
Květa Morávková
Karel Kříž
Martin Lípa
Jiří Polčák
Petr Stýblo
Martin Dušek

DALŠÍ CELOSTÁTNÍ PROJEKTY OCHRANY BIODIVERZITY

Živá zahrada

V roce 2015 se uskutečnil již 12. ročník programu Živá zahrada. Cílem této akce je formou jednoduché soutěže motivovat veřejnost ke změně péče o zahrady tak, aby na nich mohli žít i někteří volně žijící živočichové. V předepsaných termínech mají přihlášení soutěžící za úkol pozorovat na svých zahradách stanovené skupiny živočichů. Za pozorování dostávají body a za určitý počet bodů pak obdrží titul Živá zahrada. Na konkrétních příkladech tak ukazujeme soutěžícím i veřejnosti, jaké prvky na zahradách živočichům škodí i jak málo stačí, abychom divokým zvířatům poskytli bezpečné místo pro úkryt, rozmnožování a potravu. V roce 2015 obdrželo titul Živá zahrada celkem 20 zahrad.

Soutěže se od jejího počátku zúčastnilo již více jak 1100 zahrad z celé ČR, včetně několika desítek zahrad školních. Díky soutěžícím se nám podařilo získat desítky tisíc údajů o výskytu živočichů na zahradách. I díky práci učitelů také narůstá počet soutěžících v doprovodné zimní výtvarné soutěži. Více informací lze nalézt na www.zivazahrada.cz.

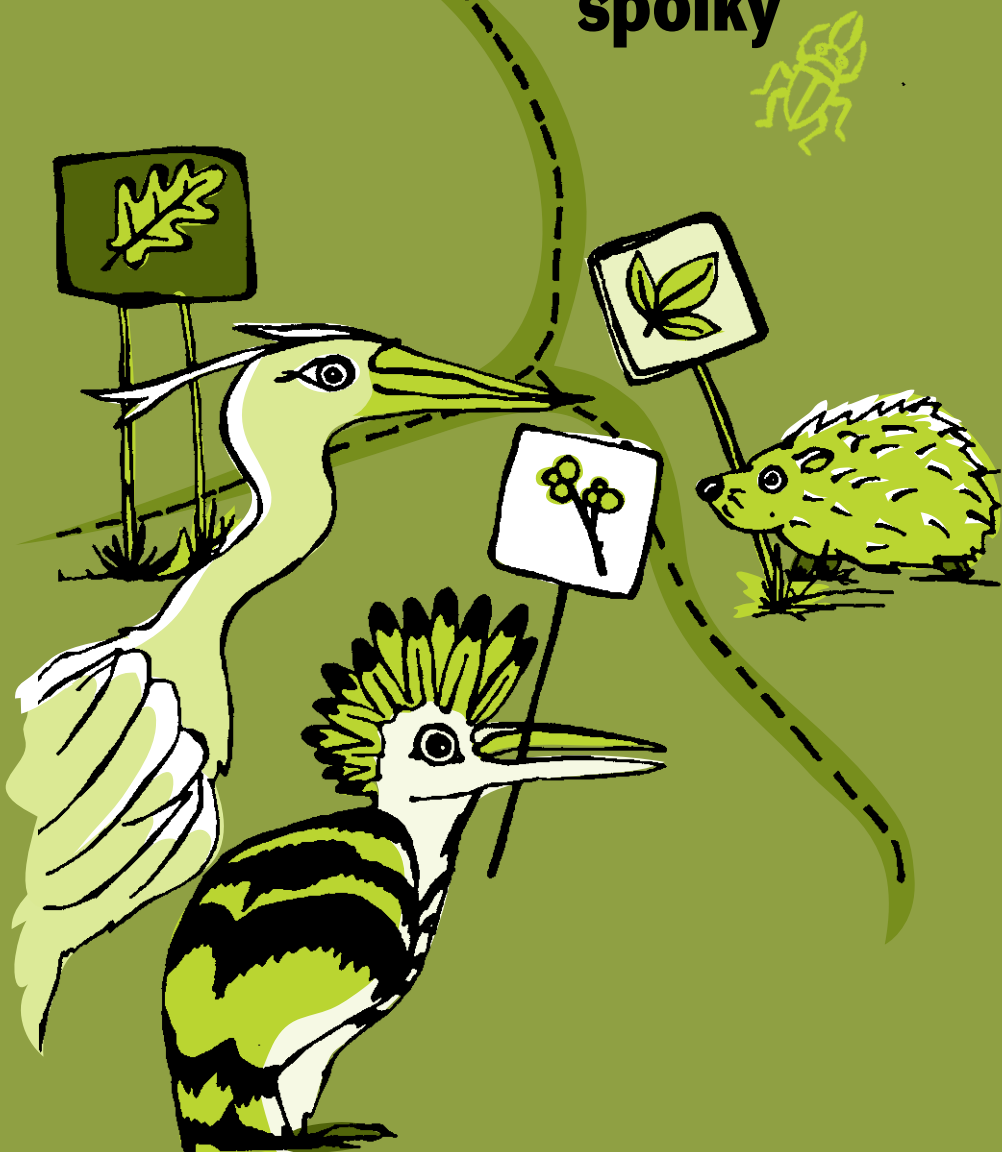

Oživení starých odrůd

Cílem tohoto nového projektu ČSOP je kvalitativně rozvíjet náš tradiční program ČSOP na záchranu starých a krajových odrůd ovoce. Navracení starých odrůd do krajiny začíná být v ČR velmi populární, ale děje se tak bez pravidel a chaoticky. Není ani jasné, co vlastně je stará odrůda, nejsou pravidla pro účinnou záchranu jejich genofondu a výsadby do krajiny. Význam výsadby pro biodiverzitu volně žijících organismů je rovněž dlouhodobě opomíjen. Projekt Oživení starých odrůd má za cíl stanovit pro toto navracení základní pravidla. Výsledkem je vytvoření internetové databáze starých odrůd ovocných dřevin, vytvoření metodiky a zahájení certifikace genofondových ploch starých odrůd. Vznikne tak Národní databáze genofondových ploch. Byly vydány nové záchranné sortimenty starých odrůd. Na novém webu www.stareodrudy.cz jsme kromě databáze umístili i skeny staré ovocnářské literatury. Důležitým výstupem projektu bude i zpracování problematiky významu výsadby starých odrůd pro diverzitu rostlin a živočichů.

Projekt byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů.

Pozemkové spolky

Myšlenka pozemkových spolků stojí na předpokladu, že nejlépe může cenné lokality či objekty ochránit rozumný vlastník. Nevládní organizace proto s vlastníky uzavírají dlouhodobé smlouvy o spolupráci, cenné lokality si pronajímají anebo se přímo jejich vlastníky stávají. Tento způsob ochrany přírodního a kulturního dědictví je ve světě velmi rozšířen. U nás má sice také starou tradici, bohužel však násilně přerušenu. Novodobá historie se tak datuje od poloviny 90. let. Český svaz ochránců přírody na sebe převzal úlohu Národního pozemkového spolku – tedy koordinátora a zastřešovatele celého hnutí pozemkových spolků. Od roku 1998 v rámci jednoho ze svých národních programů pozemkové spolky podporuje, pozemkospolkové myšlenky propaguje a zároveň dohlíží na zachování důvěryhodnosti pozemkospolkového hnutí.

V čele programu stojí Rada národního pozemkového spolku.

V roce 2015 pracovala v tomto složení:

Pavel Bureš (Národní památkový ústav)

Václav Izák (ÚVR ČSOP)

Miroslav Janík (Pozemkový spolek KOSENKA)

Martin Kludys (Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka)

Michal Krátký (Pozemkový spolek Sagittaria)

Jaromír Maštera (Pozemkový spolek Mokřady)

Jiří Rous (ÚVR ČSOP)

Tomáš Růžička (Nadace Partnerství)

Jitka Říhová (Pozemkový spolek Čertoryje)

Petr Stloukal (Ministerstvo životního prostředí)

Jiří Stonawski (Lesy České republiky, s. p.)

Vlastislav Vlačiča – předseda Rady NPS (Pozemkový spolek Launensia)

Program je otevřený, jsou do něj tedy zapojené i neziskové subjekty mimo ČSOP.

Aktuální informace o hnutí pozemkových spolků, potřebné kontakty i veškeré dokumenty včetně podrobných zpráv o pozemkospolkovém dění najdou zájemci na webových stránkách <http://pozemkovespolky.csop.cz>. Zde jsou uvedeny pouze nejzákladnější informace.

Akreditace

Jednou ze stěžejních činností programu je akreditace pozemkových spolků. V našem právním řádu není pojem pozemkového spolku ošetřen. Akreditace se proto snaží zabránit jeho zneužití. Akreditace je pro pozemkový spolek osvědčením, že splňuje všechna určená kritéria (existence dlouhodobých práv k pozemku, hospodaření na pozemku v zájmu ochrany přírodního a kulturního dědictví, dodržování etického kodexu pozemkových spolků) a pro jeho partnery zárukou důvěryhodnosti.

V roce 2015 Rada národního pozemkového spolku akreditovala celkem 62 pozemkových spolků:

Pozemkový spolek Anthericum	Občanské sdružení Anthericum
Pozemkový spolek Berkut	ZO ČSOP Berkut
Pozemkový spolek Botič – Rokytky	ZO ČSOP Botič – Rokytky
Pozemkový spolek Buchlovice	ZO ČSOP Buchlovice
Pozemkový spolek Čertoryje	ZO ČSOP Bílé Karpaty
Pozemkový spolek Čmelák	Čmelák – Společnost přátel přírody
Pozemkový spolek Denemark	Denemark
Pozemkový spolek Domov	ZO ČSOP Jeseník nad Odrou
Pozemkový spolek Fergunna	ZO ČSOP Teplice – Fergunna
Pozemkový spolek Gallinago	Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině
Pozemkový spolek Hády	ZO ČSOP Pozemkový spolek Hády
Pozemkový spolek Hamerský potok	Hamerský potok, z. s.
Pozemkový spolek Hasína	ZO ČSOP Hasína Louny
Pozemkový spolek Huslík	ZO ČSOP Polabí
Pozemkový spolek Chaloupky	ZO ČSOP Kněžice

Pozemkový spolek Jílové	Okrašlovací spolek v Jílovém u Prahy
Pozemkový spolek Kladensko	ZO ČSOP Kladensko
Pozemkový spolek Kosenka pro přírodu, krajinu a památky Valašskoklobucka	ZO ČSOP Kosenka
Pozemkový spolek Krušnohoří	ZO ČSOP Klíny
Pozemkový spolek Květokras	Boskovštejn – místo pro život
Pozemkový spolek Launensia	ZO ČSOP Launensia
Pozemkový spolek Lunaria	O. s. Lunaria
Pozemkový spolek Mantis	Pozemkový spolek Mantis
Pozemkový spolek Meluzína	EC Meluzína – RCAB
Pozemkový spolek Mokřady	Mokřady – ochrana a management z. s.
Pozemkový spolek Mokřady a louky Liberecka	ZO ČSOP Armillaria
Pozemkový spolek Morava	ZO ČSOP Morava
Pozemkový spolek Mravenec	ZO ČSOP – SEV Mravenec
Pozemkový spolek NATURA	ZO ČSOP Ekochov
Pozemkový spolek Niva	Pozemkový spolek Niva
Pozemkový spolek Nosperk	Pozemkový spolek Nosperk
Pozemkový spolek Olza	ZO ČSOP Olza
Pozemkový spolek Pobečví	ZO ČSOP Lipník nad Bečvou
Pozemkový spolek Podbeskydí	ZO ČSOP Kunčice pod Ondřejníkem
Pozemkový spolek Podještědí	ZO ČSOP Podještědí
Pozemkový spolek Polabí	ZO ČSOP Polabí
Pozemkový spolek Ponikva	ZO ČSOP Ponikva
Pozemkový spolek Predmost	Predmostensis
Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka	ZO ČSOP Vlašim
Pozemkový spolek Prostějovsko	ČSOP RS Iris
Pozemkový spolek Radnice	ZO ČSOP Radnice
Pozemkový spolek Sagittaria	Sagittaria – sdružení pro ochranu přírody střední Moravy
Pozemkový spolek Salamandr	ZO ČSOP Salamandr
Pozemkový spolek Sázava	ZO ČSOP Sázava
Pozemkový spolek Severák	Jizersko-Ještědský horský spolek, o. s.
Pozemkový spolek Severní Prácheňsko	Severní Prácheňsko

Informace a setkávání

Průběžné vzdělávání pozemkových spolků, pomoc pozemkovým spolkům s odbornými problémy a vzájemnou výměnou zkušeností a informací mezi pozemkovými spolky považujeme za stěžejní část programu. Vybrané aktivity roku 2015:

Pravidelné Výroční setkání pozemkových spolků s řadou odborných seminářů a exkurzí se konalo 17.–18. dubna v Brně.

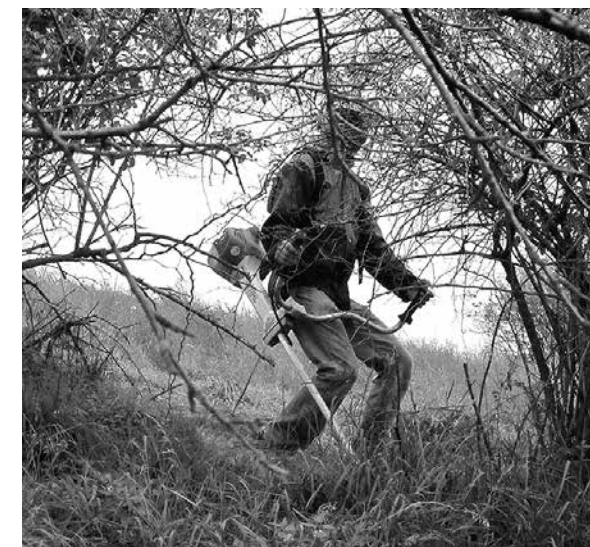
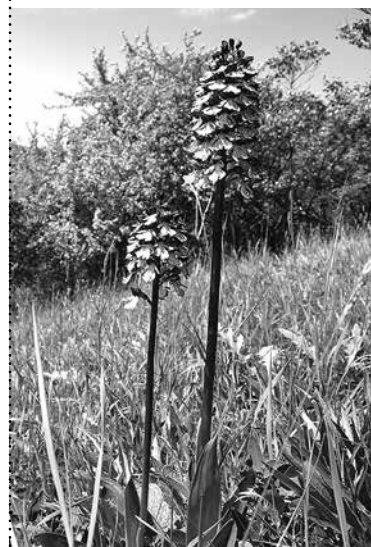
Pokračovala bezplatná právní pomoc pro všechny akreditované pozemkové spolky a realizátory projektů při sestavování smluv, majetkových nejasnostech a dalších „pozemkospolkových“ právních problémech, stejně jako hromadné pojištění zodpovědnosti za škody, způsobené třetím osobám. Dále měly pozemkové spolky možnost pojistit svůj majetek v rámci hromadné pojistky. (Obě pojištění se týkají nejen pozemkových spolků, ale i všech pobočných spolků ČSOP.)

Na přelomu května a června se uskutečnila návštěva tří kolegů z norské organizace Naturvernforbundet i Buskerud u pozemkových spolků v České republice. Během léta pak proběhly dvě studijní cesty zástupců pozemkových spolků do Norska (3 a 7 lidí). Součástí první cesty byla účast na 22. ročníku Haymaking festivalu (neboli festivalu dělání sena), kterého se zúčastnilo přes 60 účastníků z 11 zemí.

Finanční podpora vzniku a rozvoje pozemkových spolků

V rámci výběrového řízení na podporu projektů vzniku a rozvoje pozemkových spolků, financovaného tradičně Ministerstvem životního prostředí, ČSOP v roce 2015 podpořil realizaci 32 projektů částkou 1 400 000 Kč, z toho 13 projektů bylo realizováno subjekty mimo ČSOP.

Pozemkový spolek Silvatica	ZO ČSOP Silvatica
Pozemkový spolek Sorbus	Sorbus
Pozemkový spolek Spálené Poříčí	ZO ČSOP Spálené Poříčí
Pozemkový spolek Sv. Blažej	Cesta z města
Pozemkový spolek Šance pro draha	VAVÁKY, o. s.
Pozemkový spolek Šumava	ZO ČSOP Šumava
Pozemkový spolek Veronica	Nadace Veronica
Pozemkový spolek Vespolek	Vespolek
Pozemkový spolek Vladař	ZO ČSOP Alter Meles
Pozemkový spolek Vulkán	ZO ČSOP Františkovy Lázně
Pozemkový spolek Zamenis	Spolek Zamenis
Pozemkový spolek Zázmoníky	Sdružení pro venkov, z. s.
Pozemkový spolek Zvoneček	ZO ČSOP Zvoneček
Pozemkový spolek Žabí ráj	Muzeum přírody Český ráj
Pozemkový spolek Ždánický les	ZO ČSOP Ždánický les
Velkojaroměřský pozemkový spolek	ZO ČSOP JARO Jaroměř

VEŘEJNÁ SBÍRKA MÍSTO PRO PŘÍRODU

Cílem kampaně Místo pro přírodu je získání finančních prostředků pro výkupy přírodně cenných pozemků, kterým hrozí akutní nebezpečí (vykácení lesa, odvodnění mokřadu, rozorání květnaté louky) a dále pozemků vhodných k „návratu přírody“ (revitalizace vodních toků, výsadby biocenter a biokoridorů). Vedlejším, ovšem neméně důležitým efektem kampaně je také popularizace myšlenky pozemkových spolků a možnosti ochrany přírodního a kulturního dědictví prostřednictvím vlastnických vztahů mezi širokou veřejností.

Současně s centrální sbírkou probíhaly také lokální kampaně: „**Zachraň les**“, organizovaná ZO ČSOP Kosenka, jejímž cílem je vytvoření „soukromé lesní rezervace“ Ščúrница v Bílých Karpatech a „**Obnova luk v Pomoraví**“, organizovaná ZO ČSOP Bílé Karpaty. Nově vznikla iniciativa studentů pražské Akademie výtvarných umění na podporu výkupů Ščúrnice, nazvaná **Akademický háj**.

V roce 2015 jsme museli sbírku z důvodu povinného vyúčtování více jak čtyři měsíce uzavřít. I přes tuto vynucenou přestávku se nám podařilo vybrat **673 891 Kč** a vykoupit 17 pozemků o celkové výměře 9,07 ha na 6 lokalitách:

Bělá: 1/2 podíl na 1 pozemku (0,2750 ha)

Hořečková stráž u Vřeštova: 7/9 podíl na 4 pozemcích (0,3668 ha)

Kamenec: 2 pozemky (0,2852 ha)

Rybník v Jersíně: 2 pozemky (1,1592 ha)

Ščúrница: 2 pozemky celé (0,5125 ha), na 4 pozemcích (5,5511 ha) ¼ podíl

Vlčí Hrdlo: 1/2 podíl na 2 pozemcích (0,9164 ha)

Konto veřejné sbírky je **999922/0800**, bližší informace lze nalézt na **www.mistoproprirodu.cz** a na facebookové stránce **Místo pro přírodu**.

Další finanční zdroje pro pozemkové spolky

Projekt Ochrana našich nejohroženějších biotopů – mokřadů a stepí – prostřednictvím pozemkových spolků byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů (program CZ 02). Do projektu je zapojeno 11 pozemkových spolků. Bližší informace o projektu jsou zveřejněny na **www.csop.cz/mokradystepi**.

Projekt Posilování profesionality pozemkových spolků – cesta ke zdokonalení péče o přírodní dědictví se zapojením vlastníků půdy byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů (Fond pro NNO). Klíčovou aktivitou tohoto projektu je právní analýza služebnosti a správcovství cizího majetku a následný pokus o aplikaci těchto nástrojů v praxi.

Činnost pozemkových spolků, starajících se o lokality vykoupené v rámci kampaně Místo pro přírodu, jsme podpořili částkou **215 350 Kč**, získanou v rámci kampaní HitHit a Čtení pomáhá.

Národní síť záchranných stanic

Ke střetům divokých zvířat s nástrahami civilizace – stavbami, dopravními prostředky, vodiči elektřiny, jedovatými látkami, neinformovanými či nezodpovědnými lidmi – dochází v naší krajině zcela běžně. Na rozdíl od jiných států však v Česku vznikl celorepublikový záchranný systém, jehož cílem je poskytnout v kterémkoliv místě republiky rychlou odbornou pomoc zraněným zvířatům a systematicky výchovně působit na veřejnost tak, aby k zraněním zvířat docházelo co nejméně. Tento systém se nazývá Národní síť záchranných stanic.

Národní síť založil Český svaz ochránců přírody v roce 1998 s cílem zajistit komplexní systematickou pomoc zvířatům v nouzi na území celé České republiky. Její součástí bylo v roce 2015 celkem 30 záchranných stanic. Každá ze sdružených stanic spravuje území, na kterém je lidmi nalezeným handicapovaným živočichům povinná poskytnout komplexní péči – rychlou první pomoc, zajištění veterinárního ošetření, léčbu a rehabilitaci a v šťastnějších případech i vypuštění zpět do volné přírody. Část živočichů, jejichž návrat do přírody již není možný, slouží k ekologické výchově a osvětě.

V čele tohoto našeho klíčového programu stojí Rada Národní sítě záchranných stanic. V roce 2015 pracovala ve složení:

- Petr Orel** (ZS Bartošovice) – předseda
- Luboš Vaněk** (ZS Pátek u Poděbrad)
- Petr Starý** (ZS Kladno)
- Josef Cach** (ZS Pasička)
- Karel Makoň** (ZS Plzeň)
- Karel Kříž** (ÚVR ČSOP)
- David Fuka** (Ministerstvo životního prostředí)
- Jiří Kruml** (Ministerstvo zemědělství)
- Lenka Tomášková** (AOPK ČR)

Stanice sdružené v Národní síti záchranných stanic v roce 2015

zkrácený název	zřizovatel	území působnosti dle ORP
Soos	Městské muzeum Františkovy Lázně	Aš, Cheb, Sokolov
Bublava	Drosera – Sdružení ochrany přírody a krajiny	Karlovy Vary, Kraslice, Ostrov
Tachov	ZO ČSOP Tachovský ornitologický spolek	Mariánské Lázně, Stříbro, Tachov
Rokycany	ZO ČSOP Rokycany	Beroun, Hořovice, Rokycany
Plzeň	DES OP Plzeň	Domažlice, Horšovský Týn, Kralovice, Nýřany, Plzeň
Spálené Poříčí	ZO ČSOP Spálené Poříčí	Blovce, Horažďovice, Klatovy, Nepomuk, Přeštice, Stod, Sušice
Chomutov	Podkrušnohorský zoopark Chomutov	Chomutov, Kadaň, Podbořany
Dolní Týnec	ZO ČSOP Falco	Bílina, Česká Lípa, Děčín, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Nový Bor, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf, Zatec
Archa Liberec	ZOO Liberec	Frydlant, Liberec, Jablonec nad Nisou
Kladno	AVES	Kladno, Kralupy nad Vltavou, Mělník, Neratovice, Rakovník, Slaný, Černošice
Praha	Lesy hlavního města Prahy	Hlavní město Praha
Hrachov	Ochrana fauny ČR, o. p. s.	Dobříš, Příbram, Sedlčany, Soběslav, Tábor, Votice
Pátek u Poděbrad	ZO ČSOP Polabí	Brandýs n. L. – S. Boleslav, Český Brod, Jičín, Kolín, Lysá nad Labem, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Nymburk, Poděbrady
Vlašim	ZO ČSOP Vlašim	Benešov, Čáslav, Humpolec, Kutná Hora, Pacov, Pelhřimov, Říčany, Vlašim, Černošice
Makov	ZO ČSOP Makov	Blatná, Milevsko, Písek, Strakonice, Vodňany
Ohrada	ZOO Ohrada Hluboká nad Vltavou	České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou
Kláštevec u Vimperka	Správa NP a CHKO Šumava	Vimperk, Prachatice, území NP Šumava
Libštát	ZO ČSOP Křižánky	Hořice, Jilemnice, Nová Paka, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod (bez území NP Krkonoše a jeho ochranného pásma)

Jaroměř	ZO ČSOP JARO Jaroměř	Broumov, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hradec Králové, Jaroměř, Kostelec nad Orlicí, Náchod, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí (bez území NP Krkonoše a jeho ochranného pásma)
Vrchlabí	Správa KRNP	území KRNP a jeho ochranného pásma (části orp Tanvald, Semily, Jilemnice, Vrchlabí, Trutnov)
Pasíčka	ZO ČSOP – Záchranná stanice a ekocentrum „Pasíčka“	Hlinsko, Holice, Chrudim, Králíky, Litomyšl, Nové Město na Moravě, Pardubice, Polička, Přelouč, Ústí nad Orlicí, Velké Meziříčí, Vysoké Mýto, Žamberk, Žďár nad Sázavou
Vendolí	ZO ČSOP Zelené Vendolí	Blansko, Boskovice, Bystřice n. Pernštejnem, Česká Třebová, Kuřim, Lanškroun, Moravská Třebová, Svitavy, Tišnov
Pavlov	Stanice Pavlov, o. p. s.	Havlíčkův Brod, Chotěboř, Jihlava, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč
Stránské	ZO ČSOP Sovinecko	Bruntál, Jeseník, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Rýmařov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh
Brno	Ptačí centrum, o. p. s.	Brno, Šlapanice
Buchlovice	ZO ČSOP Buchlovice	Hodonín, Holešov, Kroměříž, Kyjov, Luhačovice, Otrokovice, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Veselí nad Moravou, Vizovice, Zlín
Němčice	ZO ČSOP Haná	Bučovice, Konice, Prostějov, Slavkov u Brna, Vyškov
Přerov	Muzeum Komenského v Přerově	Přerov
Rajhrad	Záchranná stanice pro dravé ptáky Rajhrad	Hustopeče, Ivančice, Rosice, Židlochovice, Znojmo, Břeclav, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice
Bartošovice	ZO ČSOP Nový Jičín	Bílovec, Bohumín, Bystřice pod Hostýnem, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frydlant nad Ostravicí, Havířov, Hlučín, Hranice, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Lipník nad Bečvou, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Ostrava, Rožnov pod Radhoštěm, Třinec, Valašské Meziříčí, Vítkov, Vsetín

Záchranné stanice v roce 2015 přijaly 18 500 handicapovaných volně žijících živočichů 229 druhů, z toho 85 jedinců 22 kriticky ohrožených druhů, 2653 jedinců 59 druhů silně ohrožených a 2214 jedinců 28 druhů ohrožených. Nejčastěji přijímaným savcem byl ježek západní (1781 jedinců), netopýr rezavý (1082) a netopýr hvízdavý (791). Z ptáků bylo přijato nejvíce poštolek obecných (1561), kos černý (1070) a rorýsů obecných (1006).

V roce 2015 se podařilo vypustit zpět do přírody 52 % přijatých zvířat, část živočichů buď ještě zůstala v léčení, nebo jejich stav po vyléčení nedovoloval vypuštění zpět do volné přírody, a proto zůstali ve stanici k expozičním účelům a 33% přijatých zvířat přes veškerou péči uhynulo nebo muselo být utraceno. V dlouhodobém průměru se daří držet vysoké procento vypuštěných zvířat (okolo 50 %), a to i přesto, že např. u popálení způsobených vedením elektrického proudu či u péče o několikadenní mláďata zajíčků je pravděpodobnost přežití minimální.

Do záchranných stanic se nejčastěji dostávala mláďata (41 % všech příjmů) a zvířata zraněná dopravními prostředky, popálená elektřinou na sloupech vysokého napětí či ptáci po nárazu do skleněných stěn.

Dvě záchranné stanice využily výzvu Ministerstva životního prostředí a čerpaly prostředky na vybudování nového areálu stanice z Operačního programu Životní prostředí.

Neméně důležitou složkou činnosti záchranných stanic je ekologická výchova. Stanice spolupracovaly se školami všech stupňů, s domy dětí a mládeže, ekocentry i veřejností. V některých stanicích probíhaly odborné praxe studentů středních a vysokých škol. Řada stanic pořádala pro dětské kolektivy a veřejnost akce, jako jsou dny otevřených dveří, Den Země, Den zvířat, Vánoce ve stanici. Velmi oblíbené je veřejné vypouštění uzdravených zvířat, pořádané i několikrát do roka, či osvěta prostřednictvím informačních tabulí o příčinách zranění přímo v areálech záchranných stanic.

Český svaz ochránců přírody získal v roce 2015 na provoz stanic Národní sítě záchranných stanic cca 6,5 milionu Kč. Přerozdělené prostředky činily asi jen 1/7 nákladů potřebných na kvalitní činnost záchranných stanic. Oproti předešlým dvěma rokům, kdy se podařilo získat mimořádné finance díky vstřícnému přístupu tehdejších ministrů životního prostředí, byl rok 2015 pro stanice, co se financování týče, velice problematický.

VEŘEJNÁ SBÍRKA ZVÍŘE V NOUZI

Cílem kampaně Zvíře v nouzi je upozornit na finanční náročnost péče o poraněná volně žijící zvířata a dát tak možnost veřejnosti aktivně se zapojit a přispět subjektům, které tuto péči provádějí. Dalším cílem kampaně je informovat veřejnost o příčinách poranění zvířat.

Veřejnost může přispívat buď formou darů zaslaných na sbírkový účet 33553322/0800 nebo zasláním dárcovské SMS ve tvaru DMS ZVIREVNOUZI nebo DMS ROK ZVIREVNOUZI na telefonní číslo 87 777. Dárci mohou jak na účet, tak formou DMS přispívat i přímo konkrétní záchranné stanici. Sběrka se týká pouze stanic provozovaných neziskovými subjekty.

V roce **2015** dárci sbírky Zvíře v nouzi přispěli na záchranu zvířat celkovou částkou **932 508 Kč** a z toho prostřednictvím **DMS 100 776 Kč**.

Národní síť záchranných stanic velkou měrou v roce 2015 podpořila Nadace Martina Romana – program Čtení pomáhá. Mezi neopomenutelné partnery sbírky Zvíře v nouzi patří Fórum dárců.

Jako každý rok jsme i v roce 2015 zorganizovali s pravidelnými dárci jarní a podzimní návštěvu záchranných stanic. Na jaře nás uvítali v Makově, na podzim jsme s dárci zavítali do Rajhradu na Moravě. Vřelá přivítání i bohatý program svědčí o vděčnosti stanic pravidelným dárcům, kteří si jejich osobní podpory velmi váží.

Podrobnosti a potřebné aktuální informace včetně mapy záchranných stanic a kontaktů na ně jsou uvedeny na webu www.zvirevnouzi.cz a na facebookové stránce Zvíře v nouzi.

Ekologická výchova

EKOCENTRA ČSOP

Nedílnou součástí prakticky všech aktivit ČSOP je výchovné působení na veřejnost. Zařízení ČSOP, která výchovu cíleně provádějí, se nazývají Ekocentra ČSOP.

Ekocentra jsou zřizována základními organizacemi, zájmovými nebo regionálními sdruženími ČSOP. Jejich posláním je environmentální vzdělávání, výchova a osvěta. Mezi hlavní činnosti našich ekocenter patří spolupráce se školami, organizování akcí pro veřejnost, pořádání soutěží a exkurzí, vydávání publikací a materiálů, ekoporadenství, spolupráce se státní správou a samosprávou aj.

Akreditace ekocenter ČSOP

Podle charakteru činnosti ČSOP akredituje ekocentra jako osvětová, výuková, vzdělávací nebo poradenská (ekoporadny). Jedno ekocentrum přitom může být akreditováno ve více z těchto činností.

Ekocentrum osvětové – hlavní činností je pořádání akcí pro veřejnost (např. Den země, Vítání ptačího zpěvu, Uklidme svět), přednášky, výstavy, exkurze aj.

Ekocentrum výukové – je specializováno na ekovýchovné výukové programy pro děti a studenty ve školách či dětských oddílech.

Ekocentrum vzdělávací – pořádá semináře, workshopy a školení pro pedagogické pracovníky, zaměstnance veřejné správy, členy neziskových organizací, apod.

Ekocentrum poradenské – jedná se o ekoporadnu, kde jsou zodpovídány dotazy a poskytovány konzultace širokému spektru klientů.

V 2015 bylo akreditováno 39 ekocenter ČSOP.

název ekocentra	místo působení	osvětové	výukové	vzdělávací	poradenské
Poznáním k ochraně	Praha 7	x			
Středisko ekologické výchovy Mravenec	Pelhřimov	x	x	x	x
Ekocentrum Makov	Písek	x			x
Ekocentrum ZO ČSOP Rokycany	Rokycany	x	x		x
Ekocentrum Chodováček	Chodov	x	x		x
Stanice ekologické výchovy Ciconia	Roudnice n. Labem	x			x
Ekocentrum ČSOP Klíny	Litvínov	x	x	x	x
Ekocentrum Orlice	Třebechovice p. Orebem	x	x		x
Ekocentrum při Záchrané stanici Jaroměř	Jaroměř	x	x	x	x
Ekocentrum Podorlicko	Česká Třebová	x	x		
Ekocentrum Červenka	Česká Třebová	x	x	x	x
Ekocentrum Jelenice	Pozořice	x			
Ekoinfocentrum ZO ČSOP 59/12	Jihlava	x			
Ekocentrum Iris	Prostějov	x	x		x
Ekocentrum ZO ČSOP Buchlovice	Buchlovice			x	x
Ekocentrum ČSOP Ostrava	Ostrava	x			
Ekocentrum Huslík	Poděbrady	x	x		x
Ekocentrum Strakonice	Strakonice	x			
Ekocentrum Botič-Rokytky	Praha 10	x			
Ekocentrum Zelené Vendolí	Vendolí	x	x		x

Ekocentrum Nyctalus	Praha 10	x			
Ekocentrum Spálené Poříčí	Spálené Poříčí	x	x		x
Ekocentrum Javorníček	Valašské Meziříčí	x	x		x
Ekocentrum Kosenka	Valašské Klobouky	x	x		x
Valašské ekocentrum	Valašské Meziříčí	x		x	x
EkoCentrum vDomě	Praha 10	x			
Ekocentrum "Pasíčka"	Bor u Skutče	x	x		x
Ekocentrum ČSOP Bílé Karpaty	Veselí nad Moravou				x
Lamacentrum Hády	Brno		x		x
Centrum ekologické výchovy Zvoneček	Vrané nad Vltavou	x	x	x	x
Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim	Vlašim	x	x	x	x
Ekocentrum ČSOP 02/10 Votice	Votice	x			x
Studánecký ekocentrum – TOS	Studánka	x	x	x	x
Šumavské ekocentrum	Vimperk	x			x
Infocentrum – Ekopradna	Uherský Brod				x
Ekocentrum Radnice	Radnice	x	x		
Ekocentrum Radhošť	Láz		x		
Ekocentrum Armillaria	Liberec	x	x	x	x
Ekocentrum RS ČSOP Novojičínska	Jeseník n. Odrou	x			x
Podbrdské ekocentrum Fabián	Rožmitál p. Třemšínem	X		X	X
Poznáním k ochraně	Praha 7	X			
Severočeské centrum ochránců přírody Tilia	Ústí nad Labem	X			
Společnost pro zvířata	Praha 4		X		X
Stanice ekologické výchovy Ciconia	Roudnice n. Labem	X			X
Středisko ekologické výchovy Mravenec	Pelhřimov	X	X	X	X
Šumavské ekocentrum	Vimperk	X			X
Terénní základna krásný Buk	Krásná Lípa	X		x	X
Valašské ekocentrum	Valašské Meziříčí	X		X	X
Ekocentrum CHRPA	Dobřichovice	X			
Ekocentrum Klíny	Litvínov	X	X	X	X
Ekocentrum Čtyřlístek	Zlín	X			
Polabské ekocentrum	Poděbrady	X	X	X	X
Ekocentrum Klenice	Mladá Boleslav	X			

PRÁCE S DĚTMI A MLÁDEŽÍ

Práce s dětmi a mládeží v ČSOP má mnoho podob a rovin. Nejpodstatnější z nich tvoří činnost oddílů mladých ochránců přírody, běžně nazývaných mopíci. Jsou to kolektivy dětí a mládeže pracující celoročně při jednotlivých základních organizacích. Scházejí se pravidelně na schůzkách, pořádají výpravy do přírody, letní i zimní tábory, účastní se různých soutěží a mají řadu dalších rozmanitých aktivit.

V roce 2015 ČSOP registroval 58 oddílů mladých ochránců přírody s celkovým počtem 1 341 dětí do 18 let, o které se staralo 225 dospělých vedoucích, celkem tedy 1 566 členů zapojených do oddílové činnosti. Další dětské členy do 18 let má ČSOP mimo mopíky v rodinném a individuálním členství při základních organizacích i ústředí.

O podporu oddílů se stará Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP (SMOP ČSOP), které má celorepublikovou působnost a výsadní postavení ve Svazu v oblasti práce s dětmi a mládeží. V roce 2015 SMOP ČSOP řídila Rada složená ze zástupců 19 členských základních organizací z celé ČR s registrovanými oddíly mopíků. Pro zajištění své činnosti má SMOP ČSOP svou kancelář, která pracovala ve tříčlenném složení, ovšem s řadou externích spolupracovníků a dobrovolníků.

Podpora oddílů v ČSOP je materiálního i nemateriálního charakteru. Krom finanční dotace nabízí SMOP ČSOP mopíkům prostřednictvím své kanceláře celoroční servis: informace, poradenství, pomoc při zajištění činnosti, kurzy, organizace akcí apod. V roce 2015 jsme uspořádali pro vedoucí mopíků 3 odborné kurzy a jednu výměnu zkušeností formou celorepublikového setkání vedoucích. Prvním ze seminářů byl kurz první pomoci, který pro nás již tradičně zajišťuje společnost ZDrSEM – kurzu první pomoci zážitkem. Proškoleno bylo celkem 15 úspěšných absolventů. Druhým rokem jsme navázali dalším kurzem Voy-

age, který je vstupní kvalifikací pro začínající vedoucí. Zájem byl opravdu veliký, kurzem prošlo 26 účastníků ve věku 14–18 let. Na přání náctiletých účastníků předchozího běhu VOYAGE jsme zorganizovali také druhou akci pro náctileté – kurz o pedagogice a psychologii s názvem Vítr do plachet, který měl 16 účastníků. Na setkání vedoucích přijelo 7 zástupců dětských oddílů ČSOP.

Finanční podpora oddílů v roce 2015 proběhla ve dvou kolech (jarní a podzimní) s cílem podpořit především nájemné a provoz kluboven, materiální vybavení oddílů a akce. Zvláště proběhla podpora letních táborů. Možnosti finanční podpory celoroční činnosti využilo 50 oddílů a 21 oddílů využilo finanční podporu pro svůj letní tábor. V roce 2015 se podařilo obnovit materiální podporu oddílů a nabídnout vedoucím publikace a další materiály, ze kterých si mohli sami sestavit obsah balíčku, který následně obdrželi.

Informace o práci s dětmi a mládeží a informační servis pro vedoucí oddílů najdete na webu www.mopici.cz.

Kromě podpory oddílů se SMOP ČSOP stará o dvě tradiční celostátní přírodovědné soutěže ČSOP. Pro žáky základních škol je to Zlatý list, pro středoškoláky Ekologická olympiáda.

Zlatý list

V roce 2015 proběhlo 39 krajských a základních kol Zlatého listu. Krajská kola proběhla ve všech 14 krajích. Celkem se 43. ročníku soutěže zúčastnilo v postupových kolech přes 4 138 soutěžících. Národní kolo se uskutečnilo 15.–21. 6. 2015 v areálu RS Jiskra v údolí řeky Oslavy. Postoupilo do něj 30 soutěžních družstev s bezmála 180 dětskými účastníky, které doprovázelo 30 dospělých (vedoucích, pedagogů). Na přípravě, organizaci a odborném zajištění národního kola se pod vedením ředitele národního kola Martina Kříže z Chaloupek, o. p. s. podílelo 24 odborníků a lektorů (exkurze, dílny, odborné programy, náplň sou-

těžní stezky) a 16 organizátorů. Vítězem v kategorii mladších se stalo družstvo Lid Medvědího potoka z DDM Olomouc, v kategorii starších družstvo Gyboni z Gymnázia Budějovická v Praze. V září 2015 byl vyhlášen 44. ročník Zlatého listu pro školní rok 2015/16, do konce roku probíhaly jeho přípravy. Podrobnosti o soutěži najdete na adrese www.zlatylist.cz.

Ekologická olympiáda

Na jaře roku 2015 proběhlo 6 kol 20. ročníku ve školním roce 2014/15 s tématem **Geologické dědictví ČR**. Finálové národní kolo se uskutečnilo 4.–7. června 2015 v chatové osadě Jiskra, pod přehradou Seč – Na Bělidle. Zúčastnilo se ho 14 týmů (42 soutěžících středoškoláků) z 12 krajů České republiky. Většinu ze soutěžních týmů doprovázeli jejich pedagogové. Zvítězil tým Gymnázia Josefa Ressela reprezentující Pardubický kraj. Na zajištění odborné části se podílelo 12 odborníků a celá řada dalších organizátorů. Celý průběh národního kola od jeho počátečních příprav do vyvrcholení zajišťovalo Regionální muzeum v Chrudimi ve spolupráci se SMOP ČSOP. V září se rozběhl 21. ročník soutěže s tématem **Sport, rekreační aktivity a ochrana přírody**. Do konce roku 2015 proběhlo jeho sedm krajských kol, další jsou očekávána na jaře 2016. Podrobnosti o soutěži najdete na adrese www.ekolympiada.cz.

Hlavními partnery stěžejních aktivit ČSOP v oblasti práce s dětmi a mládeží byly v roce 2015: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, NET4GAS, s. r. o., Lesy ČR, s. p., Hlavní město Praha a Státní fond životního prostředí.

Podrobné informace o práci s dětmi a mládeží v ČSOP najdete v samostatné výroční zprávě Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP.

NET4GAS BLÍŽ PŘÍRODĚ

Program NET4GAS Blíž přírodě vznikl v roce 2007 na základě partnerství společnosti NET4GAS, s. r. o. s Českým svazem ochránců přírody. Cílem společného programu je zpřístupňování přírodně zajímavých a cenných míst veřejnosti zábavnou a poučnou formou.

V roce 2015 jsme veřejnosti představili šest nových lokalit. Na nich jsme vybudovali interaktivní naučné stezky, kterými se snažíme zajímovosti o zdejší přírodě zprostředkovat dospělým i dětem. Na těchto lokalitách jsme kromě informačních tabulí vybudovali i místa k odpočinku a posezení, dřevěné chodníčky, mostky, vyhlídky, zastřešení studánek či ornitologické pozorovatelné.

Informace o všech otevřených lokalitách nalezne veřejnost na internetových stránkách www.csop.cz nebo na www.blizprirode.cz.

Lokality otevřené v roce 2015 a spolupracující organizace

Vesecké údolí	ZO ČSOP Armillaria
Choryňská stráž	ZO ČSOP Choryňská stráž
Kozmické louky	ZO ČSOP Ochránce
Stezka Střelnice	ZO ČSOP při SLŠ Šluknov
Velká Homolka	ZO ČSOP Šumava
Údolí studánek	ZO ČSOP GEO

UKLIĎME SVĚT!

Podstatou mezinárodní kampaně Uklidme svět (Clean Up the World!) je koordinovaná pomoc a podpora dobrovolníkům při likvidaci nelegálních skládek odpadků. V roce 2015, kdy jsme v ČR organizovali už 23. ročník, proběhlo historicky nejvíce uklízacích akcí a zapojil se i rekordní počet dobrovolníků. Celkem jsme podpořili 364 úklidových akcí s účastí 21 298 dobrovolníků. 75 % z nich byly děti do 15 let. Celkem bylo vysbíráno 381 tun odpadků, což je více jak dvojnásobek roku 2014. 12 % sebraného odpadu bylo vytríděno a předáno k recyklaci jako druhotná surovina. Někteří organizátoři tradičně organizovali více akcí. Například Region Pošembeří uspořádal celkem 30 úklidů na katastru 19 obcí a zapojil do nich 1188 dobrovolníků! Z netradičních akcí lze zmínit úklid pražského podzemí Bílý kůň s výskytem netopýrů nebo potápěčský úklid na přehradě Pastviny. Nejčastějšími pořadateli byly školy a neziskové organizace – základní organizace ČSOP a další různé zájmové spolky. Úklidové akce se samozřejmě až na výjimky neobejdou bez spolupráce s místními úřady. Ty většinou zajišťují svoz pytlů nebo přistavují kontejnery.

ČSOP v tomto roce kromě tradičních pytlů na odpady rozdával i pracovní rukavice či samolepky pro dětské účastníky. Vyhlášeny byly i dvě fotografické soutěže. Pro kraje šlo o soutěž „Kraj, který prokoukl“, ve které vítězí kraj s největším počtem místních úklidů. V roce 2015 již podruhé a s velkou rezervou zvítězil Středočeský kraj.

Kampaň již čile komunikuje i přes sociální síť facebook, kde se zatím podařilo oslovit přes 700 lidí. O svou pozici v médiích jinak museli organizátoři akce soutěžit s nově vzniklou, téměř totožnou avšak marketingově výrazně hlasitější kampaní „Uklidme Česko“ Spolku Ekosmák. Pro rok 2016 je připraveno spojení obou těchto akcí do jediné kampaně.

Další podrobnosti o naší kampani naleznete na www.uklidmesvet.cz.

Kampaň Uklidme svět! významně podpořil její generální partner Nadační Fond Veolia. Kampaň dále podpořily společnosti Společnost Pytlík, a. s., ČERVA EXPORT IMPORT, a. s. a Nadace Martina Romana.

SETKÁNÍ S PŘÍRODOU

Smyslem celosvazové kampaně Setkání s přírodou je představit veřejnosti naši práci v terénu. Proto zveme veřejnost do přírody, ukazujeme jí zajímavá místa, vždy zajišťujeme zasvěcené odborné průvodce. Zájemci tak mohou v atraktivní době navštívit cenné lokality, vidět vzácné rostliny a živočichy, seznámit se s důvody ochrany vzácných či ohrožených míst a druhů. Kampaň probíhá v rozmezí 10 dnů, vždy od druhého pátku měsíce června do neděle následujícího týdne. V roce 2015 jsme zorganizovali 19 vycházek do přírody. Veřejnost se například měla možnost seznámit s přírodou Hádeckých lomů a jejich okolí, kde byl pro děti připraven soutěžní kvíz o ceny, zapojila se do počítání orchidejí na mokřadní louce Kolo, návštěvníci biokoridoru Hloučela pomocí světla a bílé plachty odchytili a pozorovali noční motýly a další hmyz, při procházce podél říčky Stropnice bylo možné vidět, jak si rok po revitalizaci tok tvoří své koryto a navrácí se do upravené nivy, na Radouči v Mladé Boleslavi proběhla instruktáž, jak se fotí motýli. Více informací lze získat na stránkách www.setkanisprirodou.cz.

NAŠE MOKŘADY

Smyslem této kampaně je ochrana drobných nenápadných mokřadů. V krajině jsou jich tisíce, mají obrovský význam pro biodiverzitu i pro retenční schopnost krajiny, ale odborná veřejnost o nich prakticky neví. Mokřadům tak hrozí odvodnění, rozorání či zavezení skládkou. Cílem kampaně rovněž je osvěta veřejnosti o významu a ochraně mizejících mokřadů. Mokřady může prostřednictvím webového formuláře zanášet do mapy každý. Informace o nich jsou následně validovány a posléze předávány státním orgánům ochrany přírody. Na vybraných mokřadech pak probíhají přírodovědné průzkumy. Do konce roku 2015 se nám podařilo získat informace o téměř 400 mokřadech, přičemž 72 % z nich je přímo ohroženo lidskými aktivitami. Více informací o kampani a možnostech zapojit se do mapování neznámých mokřadů naleznete na stránkách www.nasemokradu.cz.

Kampaň podporuje společnost Heineken Česká republika, a.s.

Spolková činnost

ČSOP je v první řadě společenství lidí, kteří se dokáží společně bavit a trávit volný čas. Většina aktivit se samozřejmě odehrává v základních organizacích ČSOP. Na celostátní úrovni jsou v tomto směru podstatné dvě aktivity:

SETKÁNÍ ČLENŮ A PŘÁTEL ČSOP

Již 14. Setkání členů a přátel ČSOP jsme zorganizovali v tradičním termínu – prvním zářijovém víkendu – na Kroměřížsku. Hostitelem více jak dvou stovek účastníků byl ČSOP Divoky. Bohatý program zahrnoval exkurze po okolí zaměřené odborného (mokřady), turistického (zajímavosti Chřibů, Kroměříž) i s cílem poznání aktivit místní organizace (naučná stezka Boří, terénní základna v bývalé škole), řadu zajímavých přednášek, ukázky odchyty a kroužkování ptáků i večerní country bál a posezení u táboráku.

Bližší informace o akci lze nalézt na <http://setkani.csop.cz>.

KRÁSA NAŠEHO DOMOVA

Vydávání časopisu Krása našeho domova bylo Českým svazem ochránců přírody obnoveno po 50tileté přestávce v roce 2001. Časopis vychází jako členský, tedy všichni dospělí členové ČSOP ho dostávají zdarma v rámci svých členských výhod. Časopis dostávají též partneři ČSOP a další zájemci si ho mohou objednat.

I v roce 2015 vyšla dvě čísla – jarní a podzimní. Na stránkách se objevily články o vzácných keřích, o ostřicích, o některých lokalitách vykoupených v rámci kampaně Místo pro přírodu, o úrazech zvířat vlivem dopravy, o novinkách právu životního prostředí či o naučné stezce Medník, která slavila půlstoleté výročí. Nechyběla ani pravidelná stránka pro děti s úkoly, kvízy či náměty na různé hry, rozhovory s významnými osobnostmi ochrany přírody, souhrn nových publikací vydaných ČSOP či postřehy z ochrannářských cest do zahraničí.

Starší čísla časopisu jsou ke stažení na <http://knd.csop.cz>.

Zelená karta ČSOP

Zelená karta podporuje aktivní přátele přírodních a kulturních památek, mezi které naši členové samozřejmě patří. Po předložení členského průkazu nám partneři poskytují slevy na vstupy, služby či zboží. Mezi ně patří především botanické a zoologické zahrady, hvězdárny, galerie, muzea, jeskyně, rozhledny, hrady, zámky, technické památky, vydavatelství přírodovědné a turistické literatury, ubytovny aj. Partnerské organizace se naopak snažíme zviditelňovat ve svých médiích – časopisech a na internetu.

Program Zelená karta ČSOP má samostatné webové stránky www.zelenakarta.csop.cz, které členům ČSOP poskytují aktualizované informace o všech objektech v programu, kalendář akcí partnerů ČSOP a další informace.

V jednotlivých krajích se v roce 2015 v programu Zelená karta ČSOP účastnili tito partneři s následujícími objekty:

název objektu	řizovatel
Jihočeský kraj	
Bechyňská brána	Husitské muzeum v Táboře
Husitské muzeum v Táboře	Husitské muzeum v Táboře
Chýnovská jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Jihočeské muzeum	Historická budova Jihočeského muzea
Milevské muzeum	Milevské muzeum
Muzeum koněpřežky	Jihočeské muzeum
Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství	Národní zemědělské muzeum
Památník Dr. E. Beneše	Husitské muzeum v Táboře
Regionální muzeum v Českém Krumlově	Regionální muzeum v Českém Krumlově
Rodný dům Adalberta Stiftera	Regionální muzeum v Českém Krumlově
Rohledna Svobody – Hýlačka	Klub českých turistů Tábor
Rožmberský dům	Blatské muzeum v Soběslavi
Tvrz Žumberk u Nových Hradů	Jihočeské muzeum
Vyhlídková věž Kotnov	Husitské muzeum v Táboře
Weisův dům	Blatské muzeum Veselí nad Lužnicí
Jihomoravský kraj	
Biskupský dvůr	Moravské zemské muzeum v Brně
Dům umění Znojmo	Jihomoravské muzeum ve Znojmě
Hrad Znojmo	Jihomoravské muzeum ve Znojmě
Jeskyně Balcarka	Správa jeskyní České republiky
Jeskyně Na Turoldu	Správa jeskyní České republiky
Jeskyně Výпустek	Správa jeskyní České republiky
Kateřinské jeskyně	Správa jeskyní České republiky

Minoritský klášter	Jihomoravské muzeum ve Znojmě
Muzeum vinařství, zahradnictví a životního prostředí Valtice	Národní zemědělské muzeum
Punkevní jeskyně, propast Macocha	Správa jeskyní České republiky
Sloupsko – šošůvské jeskyně	Správa jeskyní České republiky
ZOO PARK Vyškov	ZOO PARK Vyškov
Zoologická zahrada Hodonín	Zoologická zahrada Hodonín
Zřícenina hradu Cornštejn	Jihomoravské muzeum ve Znojmě
Karlovarský kraj	
Bečovská botanická zahrada	ZO ČSOP Berkut
Hvězdárna Františka Krejčího	Hvězdárna a radioklub lázeňského města Karlovy Vary, o. p. s.
Městské muzeum Mariánské Lázně	Městské muzeum Mariánské Lázně
Královéhradecký kraj	
Hvězdárna v Úpici	Hvězdárna v Úpici
Muzeum přírody Český Ráj	Muzeum přírody Český Ráj
Muzeum východních Čech	Muzeum východních Čech
Památník bitvy 1866 na Chlumu	Muzeum východních Čech
Podorlický skanzen Krňovice	Dřevozpracující družstvo
Prachovské skály	J. M. Schlik, s. r. o.
Regionální muzeum a galerie v Jičíně – Muzeum hry	Regionální muzeum a galerie v Jičíně – Muzeum hry
ZOO Dvůr Králové, a. s.	ZOO Dvůr Králové, a. s.
Liberecký kraj	
Botanická zahrada Liberec	Botanická zahrada Liberec
Bozkovské dolomitové jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Moravskoslezský kraj	
Dům umění	Galerie výtvarného umění v Ostravě
Rozhledna Cvilín	Turistické informační centrum Krnov
Olomoucký kraj	
Arboretum Bílá Lhota	Vlastivědné muzeum v Olomouci
Galerie Špalíček	Muzeum a galerie v Prostějově
Javoříčské jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Jeskyně Na Pomezí	Správa jeskyní České republiky
Jeskyně Na Špičáku	Správa jeskyní České republiky

Mladečské jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Muzeum a galerie v Prostějově	Muzeum a galerie v Prostějově
Vlastivědné muzeum v Olomouci	Vlastivědné muzeum v Olomouci
Zbrašovské aragonitové jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Pardubický kraj	
Dělostřelecká tvrz Bouda	Společnost přátel čs. opevnění
Městské muzeum a galerie Hlinsko	Městské muzeum a galerie Hlinsko
Mlýn v Písečné č. p. 35	ZO ČSOP Zlatá studánka
Muzeum Loutkářských kultur v Chrudimi	Muzeum Loutkářských kultur v Chrudimi
Regionální muzeum v Chrudimi	Regionální muzeum v Chrudimi
Východočeské muzeum v Pardubicích	Východočeské muzeum v Pardubicích
Plzeňský kraj	
Akva Tera	Zoologická a botanická zahrada města Plzně
Galerie Klatovy/Klenová	Galerie Klatovy/Klenová
Galerie muzea Šumavy v Kašperských Horách	Muzeum Šumavy Sušice
Galerie U Bílého jednorozce	Galerie Klatovy/Klenová
Hvězdárna v Rokycanech	Hvězdárna v Rokycanech
Kostel sv. Vavřince v Klatovech	Galerie Klatovy/Klenová
Muzeum Českého lesa v Tachově	Plzeňský kraj
Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech	Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech
Muzeum Dr. Šimona Adlera	Muzeum Šumavy Sušice
Muzeum Šumavy Kašperské Hory	Muzeum Šumavy Sušice
Muzeum Šumavy Sušice	Muzeum Šumavy Sušice
Muzeum Šumavy Železná Ruda	Muzeum Šumavy Sušice
Pamětní síň J. Mošny	Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech
Vodní hamr Dobřív	Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech
Zoologická a botanická zahrada města Plzně	
Praha	
Česko všemi smysly, aneb turistické průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku	Nakladatelství Soukup&David, s. r. o.
Dům ochránců přírody	ČSOP
Hostel Toulcův dvůr	Středisko ekologické výchovy Hl. m. Prahy Toulcův dvůr

Nakladatelství PLOT	Pavel Jeřábek
Národní zemědělské muzeum Praha	Národní zemědělské muzeum
Zoologická zahrada hl. m. Prahy	Zoologická zahrada hl. m. Prahy
Středočeský kraj	
Atelier malířky Zdenky Braunerové	Středočeské muzeum Rožtoky u Prahy
Důlní expozice Chrustenická šachta	CMA – společnost pro výzkum historického podzemí
Hamousův statek – Zbečno	Hrad Křivoklát
Hrad Křivoklát	Hrad Křivoklát
Hvězdárna Vlašim	Vlašimská astronomická společnost
Koněpruské jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Muzeum českého venkova zámek Kačina	Národní zemědělské muzeum
Muzeum Kouřimska v Kouřimi	Regionální muzeum v Kolíně, p. o.
Muzeum lidových staveb v Kouřimi	Regionální muzeum v Kolíně, p. o.
Muzeum Podblanicka – Pobočka Benešov	Muzeum Podblanicka
Muzeum Říčany	Muzeum Říčany
Muzeum T. G. M. Lány	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Muzeum T. G. M. Nové Strašecí	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Muzeum T. G. M. Rakovník	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Muzeum zemědělské techniky Čáslav	Národní zemědělské muzeum
Památník Joachima Barranda ve Skryjích	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Památník Karla Čapka	Památník Karla Čapka
Pamětní síň Jaroslava Fraňka v Nezabudicích	Muzeum T. G. M. v Rakovníku

Parazoo	ZO ČSOP Vlašim
Podblanické ekocentrum ČSOP	ZO ČSOP Vlašim
Podblanická galerie	ZO ČSOP Vlašim
Podblanické infocentrum Vlašim	ZO ČSOP Vlašim
Podbrdské muzeum	Podbrdské muzeum
Podlipanské muzeum v Českém Brodě	Regionální muzeum v Kolíně, p. o.
Pražská brána	Muzeum T.G.M. v Rakovníku
Regionální muzeum v Kolíně, p. o.	Regionální muzeum v Kolíně, p. o.
Skanzen Solvayovy lomy	Společnost Barbora, z. s.
Středočeské muzeum Rožtoky u Prahy	Středočeské muzeum Rožtoky u Prahy
Vlastivědné muzeum Jesenice	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Vysoká brána	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Výstavní síň Alice G. Masarykové a Českého Červeného kříže	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Zámek Růžkovy Lhotice	Muzeum Podblanicka
Zámek Vlašim	Muzeum Podblanicka
Železniční muzeum ČD v Lužné u Rakovníka	Železniční muzeum ČD v Lužné u Rakovníka
Ústecký kraj	
Křížova vila	Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci
Muzejní expozice na Děčínském zámku	Oblastní muzeum v Děčíně
Muzeum Rumburk	Oblastní muzeum v Děčíně
Oblastní muzeum v Děčíně	Oblastní muzeum v Děčíně
Podkrušnohorský zoopark Chomutov, p. o.	Podkrušnohorský zoopark Chomutov, p. o.
Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci	Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci
Soubor staveb lidové architektury Zubrnice	Soubor staveb lidové architektury Zubrnice
Zoologická zahrada Děčín – Pastýřská stěna, p. o.	Zoologická zahrada Děčín – Pastýřská stěna, p. o.
Kraj Vysočina	
Hrad Kámen	Muzeum Vysočiny Pelhřimov, p. o.
Zámek Budišov	Moravské zemské muzeum v Brně
Zlínský kraj	
Ekopension	ZO ČSOP Veronica
Hvězdárna Valašské Meziříčí	Hvězdárna Valašské Meziříčí
Hvězdárna Vsetín	Hvězdárna Vsetín, oddělení Muzea regionu Valašsko, p. o.

Poděkování

Generálním partnerem ČSOP byla v roce 2015 společnost NET4GAS, s. r. o.

Partneři programů

Generálním partnerem Národního programu Ochrana biodiverzity byly v roce 2015 **Lesy České republiky, s. p.**

Generálním partnerem kampaně Uklidíme svět! byl **Nadační fond Veolia.**

Generálním partnerem kampaně Naše mokřady byl **Heineken Česká republika, a. s.**

Velmi významnou finanční částkou nás v roce 2015 podpořily

Hlavní město Praha

Lesy České republiky, s. p.

Ministerstvo financí (Program CZ 02)

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo životního prostředí

Nadace Martina Romana (Čtení pomáhá)

Nadace Partnerství (Fond pro NNO)

Nadační fond Veolia

NET4GAS, s. r. o.

rodina Orlických

Státní fond životního prostředí

Naši činnost v roce 2015 významně podpořili

Bárta Drahomír	Matýs Jiří
Blahutová Martina	MEGABOOKS CZ, s. r. o.
Bryndová Eva	Moldan Bedřich
Čapek Ondřej	NADAČNÍ FOND ANIMA
Černochová Pavla	Opletal Zdeněk
ČERVA EXPORT IMPORT, a. s.	Petrášková Marie
Doležal Michal	PORTA, s. r. o.
Jarůšková Monika	Raška Zdeněk
Johnová Dagmar	Slabý Aleš
JOSEF KERNAL, IZOLACE	Smrčková Anna
KALABRIA, s. r. o.	Suchá Zdeňka
Košková Bohumila	SPOLEČNOST PYTLÍK, a. s.
Kremplová Jitka	Šilar Miroslav
Krob David	Valentová Dana
Kypta Jan	Vlášek Josef
Lehovec Jan	Zdeněk Jan
Machovská Věra	Židek Libor
Marková Helena	

Dále naši činnost v roce 2015 podpořily tyto osoby a instituce

Bartošová Eva, David Liška, Dvořáková Alena, Gregarová Jitka, Hábová Dana, Hanzalová Alena, Heineken Česká republika a. s., Heřmanovský Lukáš, Holubová Věnceslava, Homolka Miroslav, Charvátová Dagmar, Kadavý Alexandr, Kalvoda Zdeněk, Klinderová Anna, Kopecký Jiří, Koudelková Lucie, Kovařík Filip, Lepš Jakub, Lesák Petr, Macháček Pavel, Marcel Adam, Mrkvička Ladislav, Nedělníková Dana, Nekvapilová Helena, Neužil Jan, Novotná Martina, obec Hrádek, Pfeifferová Jitka, Poláková Dagmar, Potrusil Milan, Procházková Helena, Přidalová Radana, Pšikal Jan, Pustelník Martin, Rašková Michaela, Rolcová Hana, Saur Miroslav, Staněk Petr, Stibůrková Petra, Svobodová Karolina, Tovaryš Pavel, Vrbata Zdeněk, Žežulková Helena a další...

V roce 2015 s námi perfektně spolupracovali

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR	Jaromír Maštera
Markéta Bayerová	časopis Naše příroda
Jaromír Bláha (Hnutí Duha)	Miroslav Novotný
Pavel Bureš (Národní památkový ústav)	Odbor mládeže a tělovýchovy MŠMT
COEX, s. r. o.	Alois Pavlíčko
Česká rada dětí a mládeže	Pavel Pešout (AOPK ČR)
Milan Damohorský	Protisk České Budějovice
Darkside, a. s.	Bohumil Reš (AOPK ČR)
Domov Sue Ryder, o. p. s.	Jiří Rom (Magistrát hl. m. Prahy)
Tanaquil Enzensberger	Tomáš Růžička (Nadace Partnerství)
Ekolist	Petra Schnitzarová
Fórum dárců	Petr Stloukal (MŽP)
David Fuka (MŽP)	Jiří Stonawski (Lesy České republiky, s. p.)
Alena Hájková	Jan Šíma (MŽP)
Pavčina Hájková	Jana Štěpánová (RedGreenBlue)
Pavel Hejn	TIGIS, s. r. o.
Hithit, s. r. o.	Lenka Tomášková (AOPK)
Ivan Horčičko	Michal Urban (MŠMT)
Jiří Klápště (MŽP)	Jiří Vait (Povodí Vltavy, s. p.)
Jaroslav Koleček	Vendula Valentová (Veolia, a. s.)
Jindřich Košner	Zdeněk Vrbata
Dominika Kovaříková	Naturvernforbundet i Buskerud (Norsko)
Michal Krátký	Xarxa de Custòdia del Teritori
Jiří Kruml (MZe)	(Katalánsko)
Zuzana Kučerová (NET4GAS)	

Všem výše uvedeným osobám a institucím **děkujeme**.

Hospodaření ČSOP v roce 2015

ROZVAHA K 31. 12. 2015 (v celých tisících Kč)

AKTIVA	1. 1. 2015	31. 12. 2015
A. Dlouhodobý majetek celkem	37 773	37 887
I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	73	73
software	73	73
II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	46 406	47 262
pozemky	20 676	21 806
stavby	21 476	21 175
samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	2 705	2 705
drobný dlouhodobý hmotný majetek	1 549	1 576
IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	-8 706	-9 448
oprávky k softwaru	-73	-73
oprávky ke stavbám	-4 453	-5 144
oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí	-2 635	-2 655
oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	-1 545	-1 576
B. Krátkodobý majetek celkem	9 866	9 436
II. Pohledávky celkem	1 880	3 822
odběratelé	292	241
poskytnuté provozní zálohy	230	1 416
ostatní pohledávky	0	5
daň z přidané hodnoty	0	10
jiné pohledávky	1 319	1 899
dohadné účty aktivní	39	251
III. Krátkodobý finanční majetek celkem	7 919	5 550
pokladna	45	232
ceniny	23	12
účty v bankách	7 837	5 292
majetkové cenné papíry k obchodování	14	14
IV. Jiná aktiva celkem	67	64
náklady příštích období	67	63
příjmy příštích období	0	1
AKTIVA CELKEM	47 639	47 323

PASIVA

A. Vlastní zdroje celkem	43 919	44 355
I. Jmění celkem	42 384	42 540
vlastní jmění	42 384	42 540
II. Výsledek hospodaření celkem	1 535	1 815
účet výsledku hospodaření	0	280
výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	370	0
nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	1 165	1 535
B. Cizí zdroje celkem	3 720	2 968
III. Krátkodobé závazky celkem	2 909	1 692
dodavatelé	156	280
přijaté zálohy	2 067	917
ostatní závazky	5	0
zaměstnanci	240	273
závazky k institucím s.z. a veřejného zdr. poj.	115	147
ostatní přímé daně	28	34
daň z přidané hodnoty	189	0
jiné závazky	40	10
dohadné účty pasivní	69	31
IV. Jiná pasiva celkem	811	1 276
výdaje příštích období	41	22
výnosy příštích období	770	1 254
PASIVA CELKEM	47 639	47 323

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY KE DNI 31. 12. 2015

položka

A. Náklady	Hlavní čin.	Hosp. čin.	Celkem
I. Spotřebované nákupy celkem	390	204	594
spotřeba materiálu	231	187	418
spotřeba energie	159	17	176
II. Služby celkem	2 211	2 948	5 159
opravy a udržování	53	40	93
cestovné	610	194	804
náklady na reprezentaci	28	0	28
ostatní služby	1 520	2 714	4 234
III. Osobní náklady celkem	2 638	1 976	4 614
mzdové náklady	2 017	1 474	3 491
zákonně sociální pojištění	621	502	1 123
IV. Daně a poplatky celkem	51	3	54
daň z nemovitostí	30	1	31
ostatní daně a poplatky	21	2	23
V. Ostatní náklady celkem	11 650	150	11 800
odpis nedobytné pohledávky	1	0	1
kursové ztráty	2	0	2
dary	20	0	20
jiné ostatní náklady	11 627	150	11 777
VI. Odpisy, prod. majetek a tvorba rezerv ... celkem	728	56	784
odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	728	13	741
prodaný materiál	0	43	43
VII. Poskytnuté příspěvky celkem	14	0	14
Poskytnuté členské příspěvky	14	0	14
Náklady celkem	17 682	5 337	23 019

VÝROK AUDITORA

B. Výnosy

I. Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	647	4 974	5 621
tržby z prodeje služeb	647	4 974	5 621
IV. Ostatní výnosy celkem	674	13	687
smluvní pokuty a úroky z prodlení	0	13	13
zúčtování fondů	674	0	674
V. Tržby z prodeje majetku a zúčtování rezerv celkem	0	350	350
tržby z prodeje dlouhodob. NHM a HM	0	302	302
tržby z prodeje materiálu	0	48	48
VI. Přijaté příspěvky celkem	4 153	0	4 153
přijaté příspěvky (dary)	3 237	0	3 237
přijaté členské příspěvky	916	0	916
VII. Provozní dotace celkem	12 488	0	12 488
provozní dotace	12 488	0	12 488
Výnosy celkem	17 962	5 337	23 299
Výsledek hospodaření před zdaněním	280	0	280
Výsledek hospodaření po zdanění	280	0	280

1

**Zpráva nezávislého auditora
o ověření roční účetní závěrky k 31. 12. 2015 spolku**

**Český svaz ochránců přírody
ústřední výkonná rada
140 00 Praha 4, Michelská 5
IČO: 00103764**

Zpráva je určena Ústřední výkonné radě Českého svazu ochránců přírody.

Provedl jsem audit přiložené účetní závěrky občanského sdružení Český svaz ochránců přírody k 31.12. 2015 za období od 1.1. 2015 do 31. 12. 2015.

Za sestavení a věrné zobrazení účetní závěrky, v souladu s českými účetními předpisy, vedení účetnictví, za jeho úplnost, průkaznost a správnost je odpovědný statutární orgán ÚVR ČSOP.

Mojí úlohou je vyjádřit na základě auditu výrok o této účetní závěrce.

Audit jsem provedl v souladu se zákonem č. 93/2009 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky a Mezinárodními auditorskými standardy a aplikačními doložkami Komory auditorů ČR. Tyto směrnice požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti.

Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedené ověření úplnosti a průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce. Audit rovněž zahrnuje posouzení správnosti a vhodnosti použitých účetních zásad a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsem přesvědčen, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vyjádření výroku.

Podle mého názoru účetní závěrka

**podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý
obraz aktiv, závazků, vlastního jmění, finanční situace
a zdroje krytí stálých a oběžných aktiv**

spolku Český svaz ochránců přírody k 31.12. 2015 a výsledek hospodaření za období od 1.1. 2015 do 31.12. 2015 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými předpisy České republiky.

Praha 20. dubna 2016

Ing. Josef Buček
číslo oprávnění KAČR 1378
602 00 Brno, Nerudova 14

Summary Zusammenfassung

SUMMARY

Czech Union for Nature Conservation (ČSOP) is the largest environmental non-governmental organization in the Czech Republic. Since its establishment in 1979, ČSOP has brought together people interested in nature conservation and environmental issues as well as cultural heritage preservation. In the year 2015 the union included 325 registered local chapters throughout the territory of the country, with a total of 6 893 members.

Preservation and restoration of biodiversity, management of rare biotopes and conservation of threatened plant and animal species are all part of the Union's mission. In the year 2015 ČSOP supported 192 of smaller projects on the biodiversity conservation implemented by local chapters of the Union and other civic associations.

In 1998 ČSOP's A Place for Nature program picked up a pre-1950 tradition and initiated a land trust movement in the Czech Republic. In 2015 the Land Trust Council granted accreditation to 62 land trusts, which employ long-term property rights (ownership, long-term lease or legal burden) for the aims of natural and cultural heritage conservation.

ČSOP has been running a National Network of Handicapped Wildlife Stations, covering virtually the entire territory of the Czech Republic since 1998. The National Network of Rescue Centers program coordinates the activity of 30 centers providing care to injured or otherwise handicapped wild animals found by the general public. Stations took in 18 500 animals in the year 2015. 67 % of the accepted animals were successfully treated and 52 % of the accepted animals were released back into the wild.

ČSOP raises the environmental awareness of the public mainly through its 39 environmental centers. Next to other activities, these "eco-centers" run environmental awareness campaigns, organize lectures, discussion meetings, provide up-to-date information on the environment, hands-on conservation work for volunteers and educational programs for schools.

Systematic work with children and young people is an integral part of the CSOP activity. Most of the children and members below 18 years in ČSOP are involved in Young Environmentalist groups with year-round extracurricular activities, including weekly meetings, weekend outings and summer camps.

ČSOP publishes a variety of printed materials, such as informational brochures, educational leaflets or specialized handbooks in ČSOP's methodological series. The membership magazine Beauty of Our Homeland comes out twice a year. Many publications and materials are published also by various local chapters of the Union.

In 2015 ČSOP continued to be a member organization of IUCN and UNEP National Committee for the Czech Republic. ČSOP as a whole, as well as many of its local chapters cooperate with various conservation-oriented organizations in other countries.

The income managed by the Central Executive Council of ČSOP (ÚVR ČSOP) in the year 2015 totaled 23,3 million Czech crowns; its expenditure totaled 23 million Czech crowns. ČSOP's Association of Young Environmentalists (SMOP ČSOP) which is in charge of the activities for children and youth, and ČSOP's local chapters (ZO ČSOP) have separate budgets.

ZUSAMMENFASSUNG

Der tschechische Bund für Naturschutz (ČSOP) ist eine Bürgervereinigung deren Mitglieder das Interesse verbindet, für die Umwelt und den Naturschutz aktiv zu werden. ČSOP wurde 1979 eingerichtet. Im Jahr 2015 hat ČSOP 325 Grundorganisationen im Rahmen der Tschechischen Republik vereinigt. 6 893 Mitglieder einschließlich Kinder wurden in ČSOP registriert.

Die Erhaltung und Wiederherstellung der Biodiversität, die Sorge für wertvolle Biotope oder Unterstützung bedrohter Pflanzen – und Tierarten, sind die besondere Anliegen des Verbandes. Im Jahr 2015 wurden 192 Projekten der Grundorganisationen und anderer Bürgervereinigungen vom ČSOP im Rahmen des Programmes Schutz der Artenvielfalt unterstützt.

Das Ziel des Programms Raum für Natur ist der Schutz wertvoller Standorte und Bauwerke. ČSOP strebt es an, langfristige Rechte an solchen Orten und Bauwerken zu erwerben. Diese Tätigkeit ermöglicht es ČSOP mittels örtlicher Grundstückvereine diese Orte und Bauwerke besser zu pflegen. Bei der Ausführung arbeitet ČSOP mit verschiedenen anderen Organisationen zusammen. Im Jahr 2015 wurden 62 Grundstückvereine von ČSOP akkreditiert.

Im Rahmen des Programms Nationales Netzwerk der Rettungsstationen koordiniert ČSOP 30 Stationen, die für verletzte und behinderte Tiere sorgen, um sie auf die Rückkehr in die Natur vorzubereiten. Das Netzwerk deckt die ganze Tschechische Republik ab. 18 500 Tiere sind im Jahr 2015 in die Rettungsstationen gelangten. Es ist zu ČSOP gelungen, mehr als die Hälfte der geretteten Tiere wieder auszuwildern.

Mit Hilfe der Umwelterziehung, Bildung und Umweltaufklärung strebt ČSOP danach, die Inhalte seiner Arbeit und auch die Informationen über den Umweltzustand der Öffentlichkeit nahe zu bringen. Die Haupttätigkeiten der 39 Ökozentren des ČSOP bestehen aus der Mitarbeit an Schulen, der Durchführung von Veranstaltungen für die Öffentlichkeit und der Veranstaltung von Wettbewerben, Exkursionen und Feldbeobachtungen.

Eine systematische Arbeit mit Kindern und Jugendlichen ist ein Bestandteil der Vereintätigkeit. ČSOP hat derzeit Mitglieder (bis 18 Jahren) in vielen Gruppen der Jungen Naturschützer. In diesen Gruppen finden ganzjährig regelmäßige Zusammenkünfte und Wochenendveranstaltungen sowie Ferienlager statt. Sie widmen sich einem breiten Tätigkeitsspektrum. Manche Gruppen sind eher fachlich ausgerichtet, bei anderen steht der Aufenthalt in der Natur im Mittelpunkt.

ČSOP gibt viele verschiedene Publikationen wie Infobroschüren, Aufklärungsflugblätter und Fachliteratur im Rahmen der Verfahrensreihe des ČSOP heraus. Das Mitgliedermagazin Schönheit unserer Heimat erscheint halbjährlich. Auch die Ortsgruppen geben zahlreiche Publikationen heraus.

ČSOP ist ein Mitglied der IUCN und ein Gründungsmitglied des Tschechischen National Komitees des UNEPs.

Die Einkünfte des Zentralen Exekutivrates von ČSOP für das Jahr 2015 betragen 23,3 Millionen Tschechische Kronen. Der Verband der Jungen Naturschützer von ČSOP, der die Aktivitäten für Kinder und die Jugendliche koordiniert, und die Grundorganisationen von ČSOP haben ein unterschiedliches Budget.

Pojďte s námi do přírody! Otevřeli jsme pro vás již více než 70 lokalit.

Blíž přírodě

Porovnejte si délku skoku s blechou nebo jelenem.
Zásmucká Bažantnice
Zásmuky / Kolín

Objeďte druhou největší lípu v ČR s obvodem kmene 11,7 m a stářím 600 let.
Sudslavický okruh,
Vimperk / Prachátice

Pohrajte si s vodním mlýnkem.
Capartické louky,
Capartice / Domažlice

Navštivte pozorovatelnu bobrů.
Vodní svět,
Lesná / Tachov

Učte se poznávat přírodu nejen očima.
Les plný smyslů,
Krásná Lípa / Děčín

Podívejte se na láně pro hady a ještěrky.
Mokřadní louka Kolo,
Slavkov / Uh. Hradiště

Objeďte studánku, kde žijí mločí skvrnití.
Mločí studánka,
Myslík / Frýdek-Místek

Otužte se v přírodním knajpovišti.
Semanínská stezka,
Semanín / Ústí n. Orlicí

Poučte se o jediné lokalitě kriticky ohrožené byliny kandík psí zub v ČR.
Medník, Hradištko / Praha – západ

Pozorujte až 160 druhů ptáků.
Rezervace Štěpán,
Děhylov / Ostrava

S Českým svazem ochránců přírody jsme v rámci programu NET4GAS Blíž přírodě zpřístupnili veřejnosti již více než 70 přírodních cenných lokalit.

Přesvědčte se na www.blizpriode.cz
a vyrazte rovnou do přírody!

www.net4gas.cz

Již více než 35 let

chráníme naši krajinu,
pečujeme o cenné přírodní

lokality, pomáháme přežít desítkám
ohrožených druhů zvířat a rostlin, ukazujeme
dětem i dospělým krásu kolem nich.

Mimo jiné...

- dlouhodobě pečujeme o téměř 3 500 hektarů přírodně cenných ploch a několik desítek památkových objektů
- realizujeme stovky projektů, napomáhajících přežití vzácných druhů rostlin a živočichů v naší přírodě
- provozujeme síť záchranných stanic pro handicapované volně žijící živočichy, která ročně navrátí zpět do přírody téměř 10 000 zvířat
- prostřednictvím čtyř desítek ekocenter nabízíme zajímavé vycházky, přednášky, výstavy a mnoho dalších aktivit
- pro členy našich oddílů Mladých ochránců přírody i další děti připravujeme pravidelné schůzky, víkendové akce i každoroční táborové pobyty

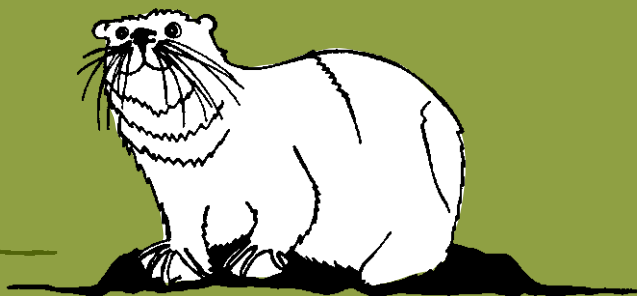
Pomozte nám i vy!

www.csop.cz

Český svaz ochránců přírody

Michelská 5, Praha 4, tel.: 222 516 115

Výroční zpráva ČSOP 2015

Vydal: Český svaz ochránců přírody

tel.: 222 516 115

e-mail: info@csop.cz

web: www.csop.cz

foto: archiv ČSOP

grafická úprava: RedGreenBlue, Jana Štěpánová, 2016

ilustrace: © Zuzana Votrubcová, 2016 (coloring Jana Štěpánová)

tisk: TISKÁRNA PROTISK, s. r. o., České Budějovice

ISBN 978-80-86770-52-9

